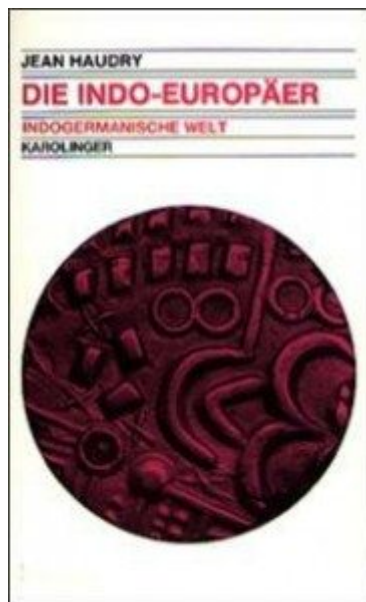

Autor: Karel Veliký

Ukázka z knihy Jeana Haudryho *Les Indo-Européens* (Die Indo-Europäer), tentokrát o mytickém domově našich národů.

Co se místa vzniku indoevropského lidu týče, odkazuje vícero indicií na sever; různé tradice jsou v té věci zajedno. Na začátku byli „Tuatha Dé Danannové na ostrově v severní části světa, zabývali se vědou a magií, druidismem a uměním“ (1). Tento „požehnaný“ ostrov, místo pobytu blažených, leží blízko pólu jako onen ostrov Ogýgia, kde „člověk spatřil půlnoční slunce“ (2). Na druhém konci oblasti tomu odpovídá Věda a v silnější míře Avesta: tento „domov Árijců“, jenž byl původně „ze všech nejlepší zemí“, kde ale dnes zima trvá deset měsíců, neodolatelně ukazuje na dálný sever.

Homologie mezi čtyřadvacetihodinovým dnem a rokem je k pochopení jen tehdy, jestliže se rok skládá z polárního dne a z polární noci. Dlouhá noc patří démonům: „nevychází-li slunce, ničí démoni vše, co v sedmi dílech světa existuje“; připusťme, že tato formulace se lépe hodí k polární noci než k tmavému dni našeho pásma. Tilaka kdysi tyto tradice vedly k tomu, že za všeobecné skepse vyslovil hypotézu cirkumpolárního domova Indoevropánů (3). Z jiných premis dospěl ke stejnému závěru E. Krause (3a). Mezitím se potvrdilo, že dlouhé polární noci přísluší ve světovém názoru Indoevropánů zásadní význam. Původně tato noční část trvala více než dva měsíce: proto desetiměsíční lunární rok, jako římský a germánský rok počátků. Tato noční část se omezila na dvanáct dní roku lunisolárního: dvanáct dní germánského a keltského folklóru odpovídá dvanácti dnům, jež Rbhusové (védští bohové ročního cyklu, jejichž jména odpovídají germánským Alfům.) tráví spící při slunci Agohya, jež nesmí zůstat skryto, i dvanácti dním, v nichž homérští bohové hodují u Etiopijců. Odtud také důležitost mytologie Jitřenky, zejména mýtů o zajaté nebo osvobozené Jitřence, jež by měly jen málo smyslu, jednalo-li by se o každodenní svítání.

Tilakova hypotéza byla nedávno znovu vzata v úvahu jedním proslulým prehistorikem (F. Bourdier), ovšem z úplně jiných premis. „Kolem 12. století před naším letopočtem nastává pro naši dnešní dobu charakteristické klimatické oteplení; postwürm geologů. První fáze je nestabilní a (mezi 10. a 8. tisíciletím) zažívá dvojitý návrat chladu. Můžeme předpokládat, že po konci období würmu lidé, kteří byli dobře přizpůsobeni zvěři sněhových stepí, mohli táhnout za soby do nyní od ledovce uvolněných periartických plání; možná již tehdy, jako později na evropském dálném severu, existovala mezi stády sobů a lidskými houfy jakási symbióza. Byli tito severští imigranti základem Indoevropanů? Budoucí vykopávky a exaktnější srovnávací lingvistika snad dají na tuto otázku odpověď“ (4).

Určitý stimul přináší F. Bourdier: „Smíme předpokládat, že jimi (indoevropskými jazyky) původně mluvil lid, jenž se pohyboval v cirkumpolárních oblastech a jak pro chov dobytka, tak i pro lov byl hierarchicky organizován. Gérard Bailloud (5) takový lid, jenž používal hliněné nádoby s kónickým dnem a často podnikal migrace ve směru euroasijského jihu, popsal“ (6).

Na konci této analýzy jsme tak na stopě mezolitickému, vlastně subneolitickému (je totiž už známa keramika) loveckému lidu. Indoevropská slovní zásoba některá rezidua z jazyka loveckého lidu obsahuje. A. Scherer to zdůrazňuje ve své analýze (7) jmen symbolů Velké medvědice (jejichž podoba neevokuje zvíře); byl by tím rovněž objasněn význam kořene *sek-W, 'pronásledovat stopu' (proto 'sledovat', 'vidět' a 'vyprávět').

Klást genezi indoevropského etnika až do mladšího paleolitu, jak to zastával H. Kühn (8), který Indoevropany ztotožnil s magdalénienci, a po něm V. I. Georgiev, není tedy vyloučeno (35).

Poznámky:

1 (27) F. Le Roux, C. J. Guyonvirc'h, *Les Druides*, s. 304.

2 (28) F. Le Roux, C. J. Guyonvirc'h, *ebd.*, s. 302.

3 (29) Tilak, *Orion*, 1893.

3a(29a) E. Krause, *Tuisko-Land*, 1891.

4 (30) F. Bourdier, *Archéologie préhistorique et toponymie française*, s. 16 a následující.

5 (31) Gérard Bailloud, *Le néolithique*, In: A. Leroi-Gourhan, *La préhistoire*, s. 192 - 193.

6 (32) F. Bourdier, *Archéologie préhistorique et toponymie française*, s. 23.

7 (33) A. Scherer, *Gestirnnamen bei den indogermanen Völkern*, s. 131.

8 (34) H. Kühn, *Proceedings of the 1st International Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences*, 1 - 6/8/1932, s. 237 a následující.

9 (35) V. I. Georgiev, *Etudes indo-européennes*, 3, listopad 1982, s. 47.

V závorce jsou uvedena původní čísla poznámek.

Z knihy J. Haudryho *Die Indo-Europäer* (Vídeň: Karolinger-Verlag, 1986). Jedná se o třetí část sedmé kapitoly *Původní domov Indoevropanů*, s. 157 - 159. (První část pojednává o datování indoevropské pospolitosti, tzn. období před rozchodem, a klade ji na základě lingvistické paleontologie do raného stádia neolitu [analýzou pojmu *ákmen-, který označuje zároveň kámen /! i kovadlinu]; druhá o možných centrech rozchodu Indoevropanů: a) střední Evropa

b) severní Evropa c) jižní Rusko, přičemž k poslední se přiklání i autor (mj. na základě prací o mohylové (kurgany) kultuře od M. Gimbutasové).

Jean Haudry (nar. 1934) patří mezi přední žáky Georgese Dumézila. Dnes je emeritním profesorem univerzity v Lyonu, kde celý život působil jako lingvista se specializací na sanskr. Založil zde také Institut indoevropských studií (Institut d'études indo-européennes) a vydával sborník *Indoevropská studia* (Études indo-européennes). Bývalý člen GRECE.